



Ungdomar och arbetslivet 2020

Österbottens handelskammars utredning



KAUPPAKAMARI

Bakgrundsfakta

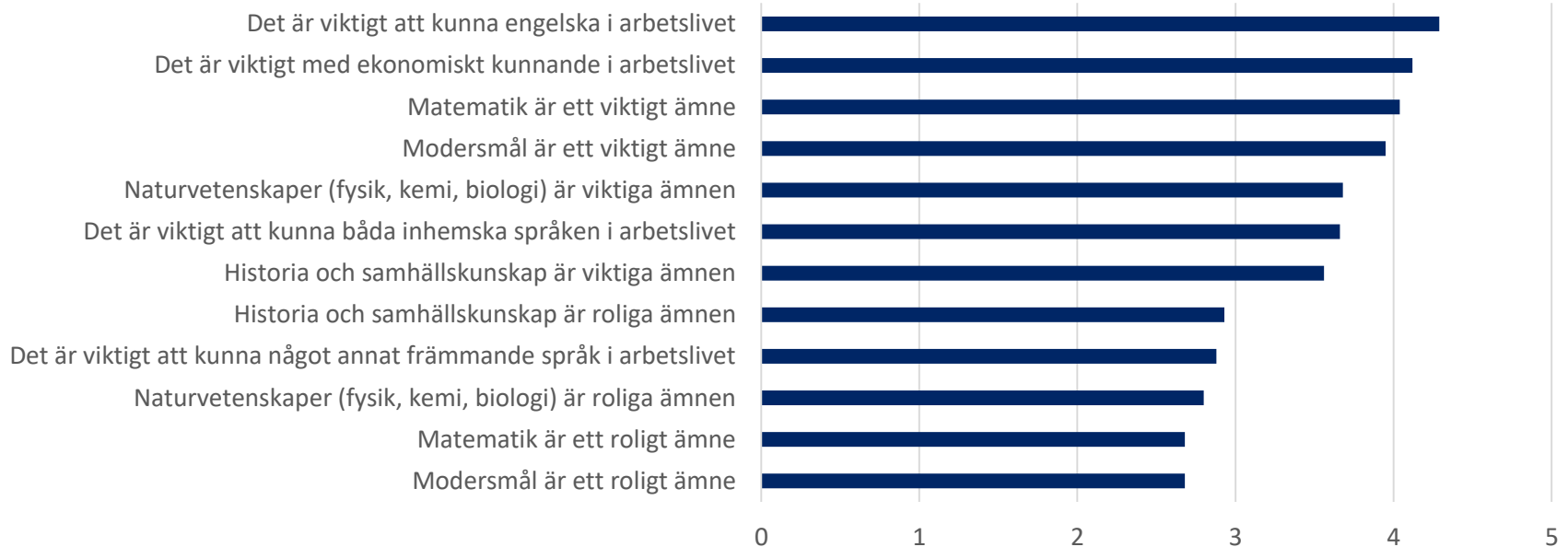
- Målgruppen för utredningen Ungdomar och arbetslivet är andra årets studerande på andra stadiet
- Respondenterna från 20 gymnasier och yrkesläroanstalter i Österbotten och Mellersta Österbotten
- Totalt 1 595 respondenter, svars-% 53
- Av respondenterna 65 % gymnasiestuderande, 29 % studerande på yrkesläroanstalter och 6 % kombistuderande
- Av respondenterna 56 % flickor och 44 % pojkar
- Av respondenterna 59 % finskspråkiga, 37 % svenskspråkiga och 4 % har ett annat språk som modersmål
- Undersökningen utfördes som webbenkät 20.1-21.2.2020
- Resultaten skall tolkas som riktgivande, eftersom ingen statistisk analys har gjorts

Deltagande skolor i Ungdomar och arbetslivet 2020

- Gymnasiet i Petalax
- Jakobstads gymnasium
- Karleby svenska gymnasium
- Kaustisen musiikkilukio
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDU
- Kokkolan suomalainen lukio
- Korsholms gymnasium
- Kristiinankaupungin lukio
- Närpes gymnasium
- Pedersöre gymnasium
- Perhon lukio
- Pietarsaaren lukio
- Samkommunen Optima
- Topeliusgymnasiet
- Vaasan lyseon lukio
- VAMIA
- Vasa gymnasium
- Vasa övningsskola gymnasium
- Vörå samgymnasium-idrottsgymnasium
- Yrkesakademin i Österbotten YA

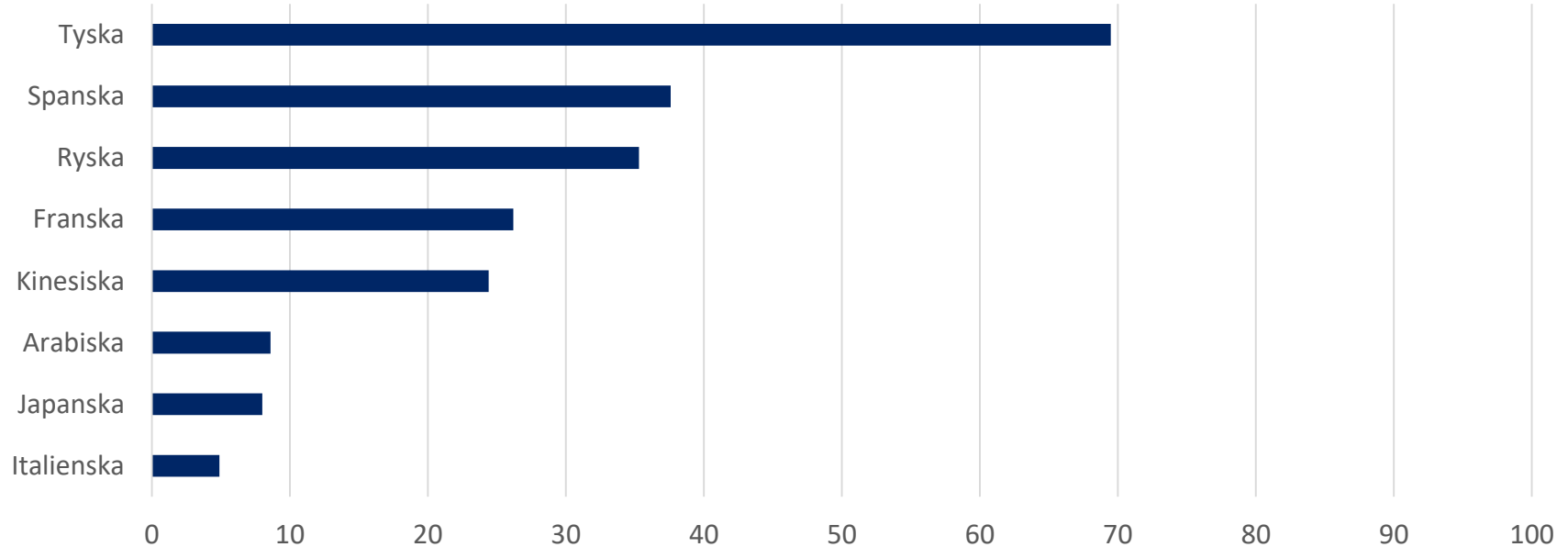
Vad anser du om följande påståenden om kompetens?

Alla respondenter



Viktiga främmande språk i arbetslivet

Alla respondenter

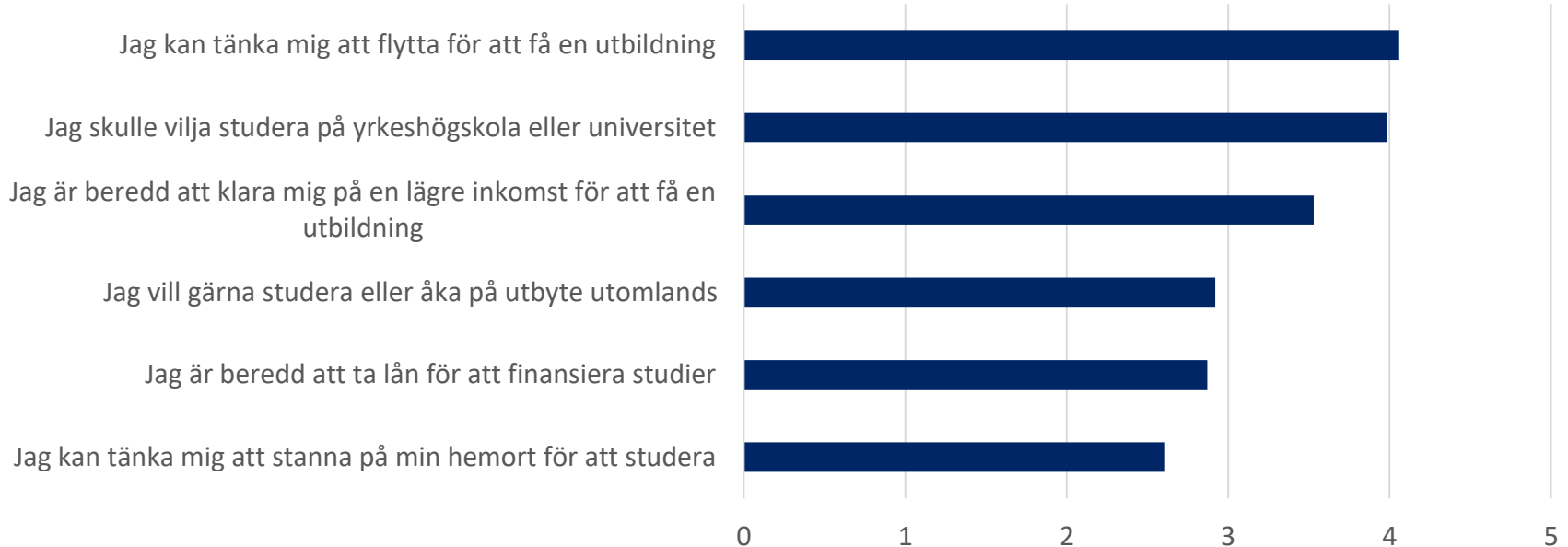


Är du nöjd med dina tillvalsämnen i högstadiet?

- 89 % av respondenterna är nöjda med sina tillvalsämnen som de valde i högstadiet
- Majoriteten har gjort sina val utgående från sina egna intressen och är därför nöjda, de val som gjorts enligt föräldrarnas eller kompisarnas åsikter har man över
- För en del är den bidragande orsaken till förnöjsamheten det genuina intresset för de valda ämnena och nyttan med dem i framtiden, t.ex. språk, matematiska ämnen och kurser i företagsamhet:
"Mina tillvalsämnen var en bra förberedelse inför gymnasiet och jag har också nytta av dem i mina studier efter gymnasiet."
"Tekniskt arbete motiverade mig att söka till mina nuvarande studier inom metallbranschen."
- En del har gjort sina val på basen av att ämnen är praktiska eller lätta:
"Jag valde bara praktiska ämnen, de ger motvikt till teoretiska ämnen och min studiemotivation förbättrades."
"På högstadiet ska man inte utsätta sig för stress. Man ska välja ämnen som gör skolan roligare. Och det gjorde jag."
"Jag valde franska som visade sig vara svårt och därför valde jag bort det. Det var nog mitt livs dumaste beslut."
- Val gjorda på basen av lättja harmar en del:
"Jag önskar att jag hade valt mera språk/matematik och naturvetenskaper."
- Det harmar lite att vissa kurser som man valde inte blev av eller att det ämne som man önskade inte ens fanns att tillgå, t.ex. ryska, tyska, franska, spanska

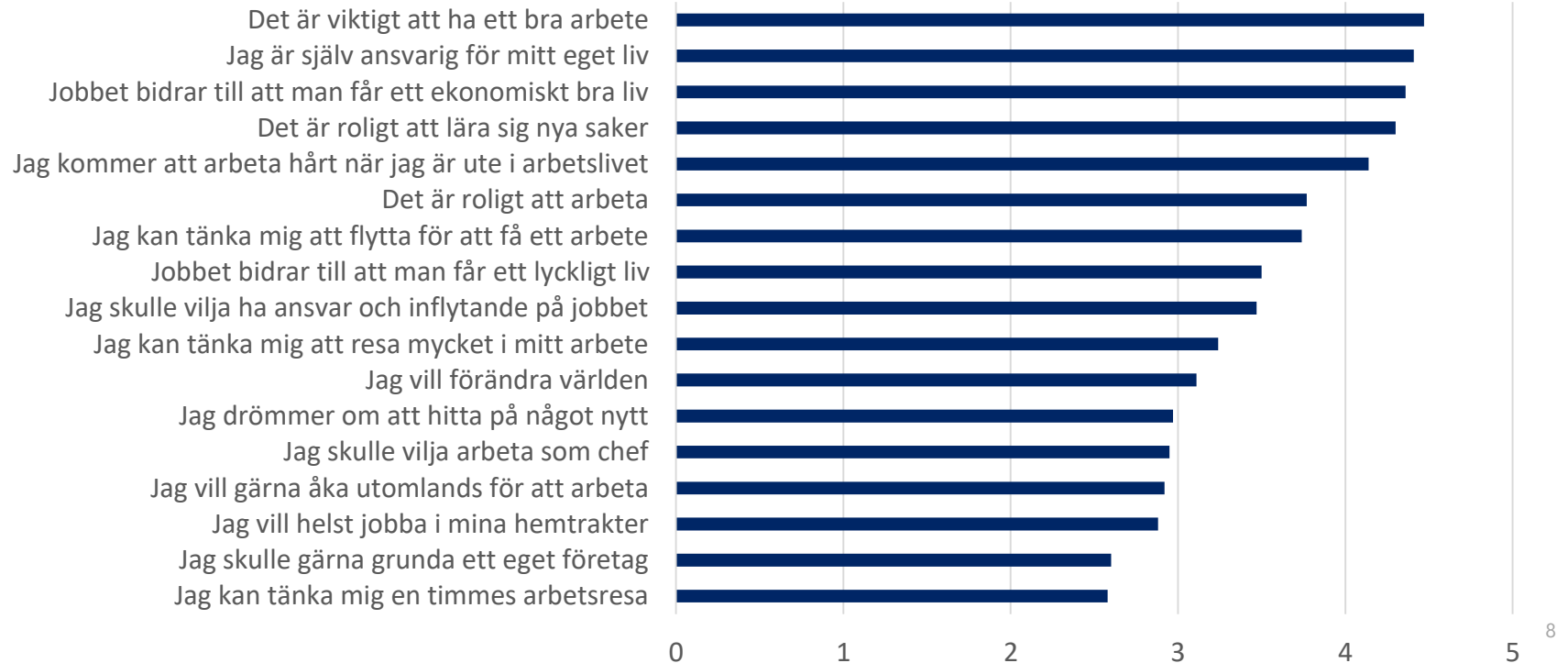
Vad anser du om följande påståenden om studier?

Alla respondenter



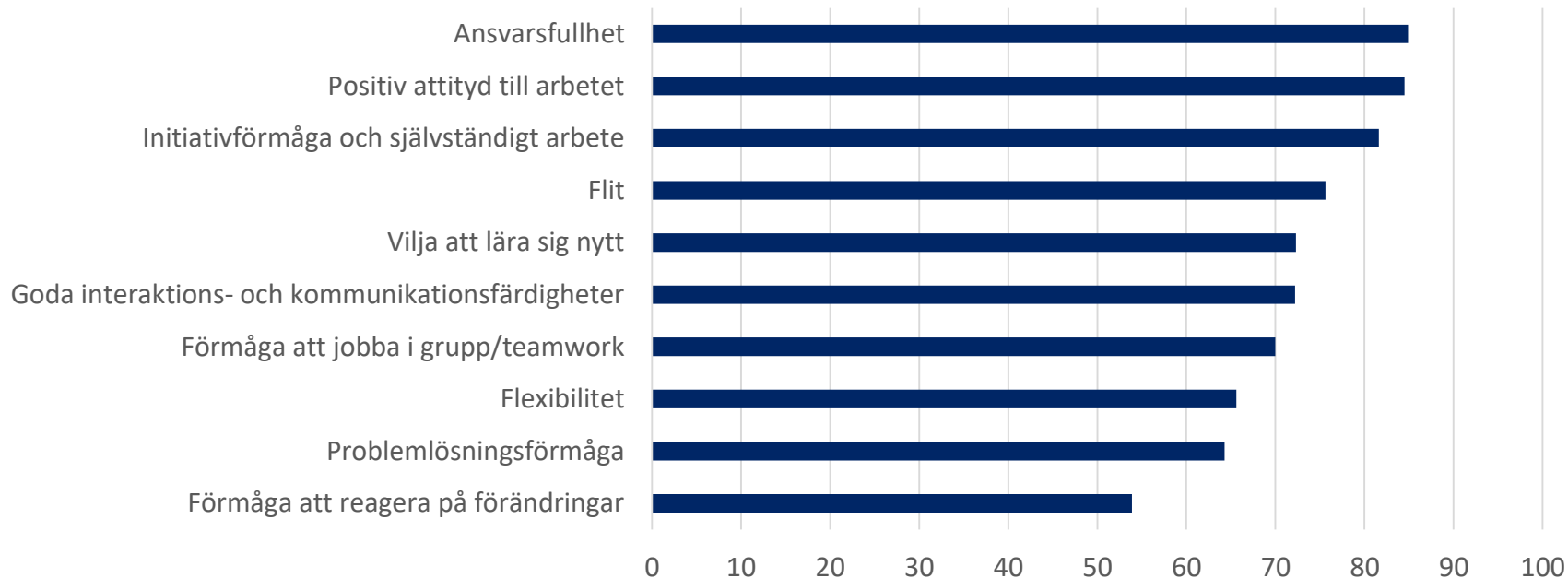
Vad anser du om följande påståenden om arbetslivet?

Alla respondenter



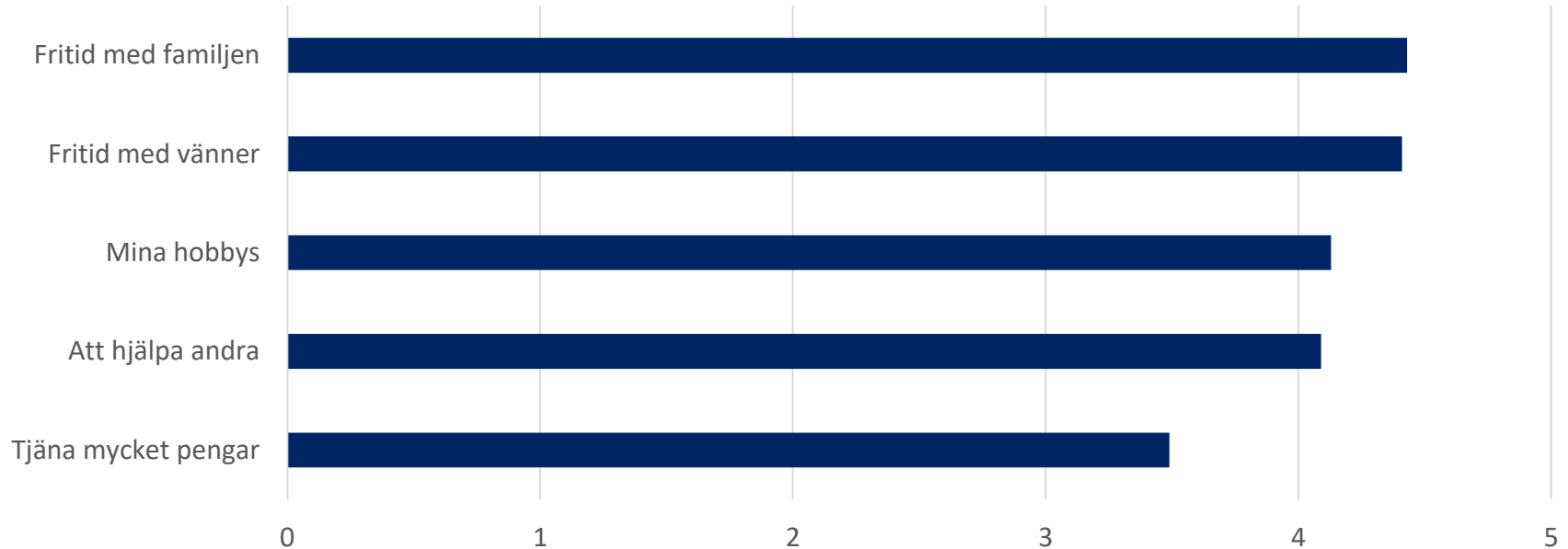
Vilka egenskaper/kunskaper tror du att din framtida arbetsgivare uppskattar?

Alla respondenter



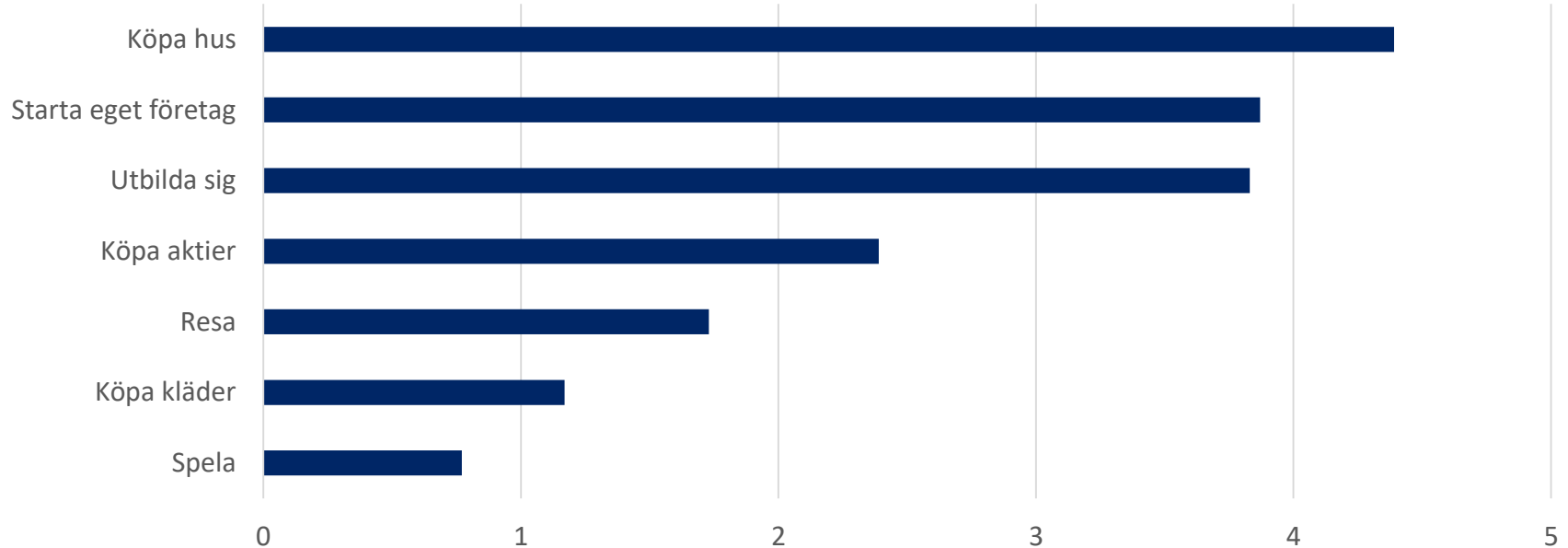
Vad tycker du är viktigt i livet?

Alla respondenter



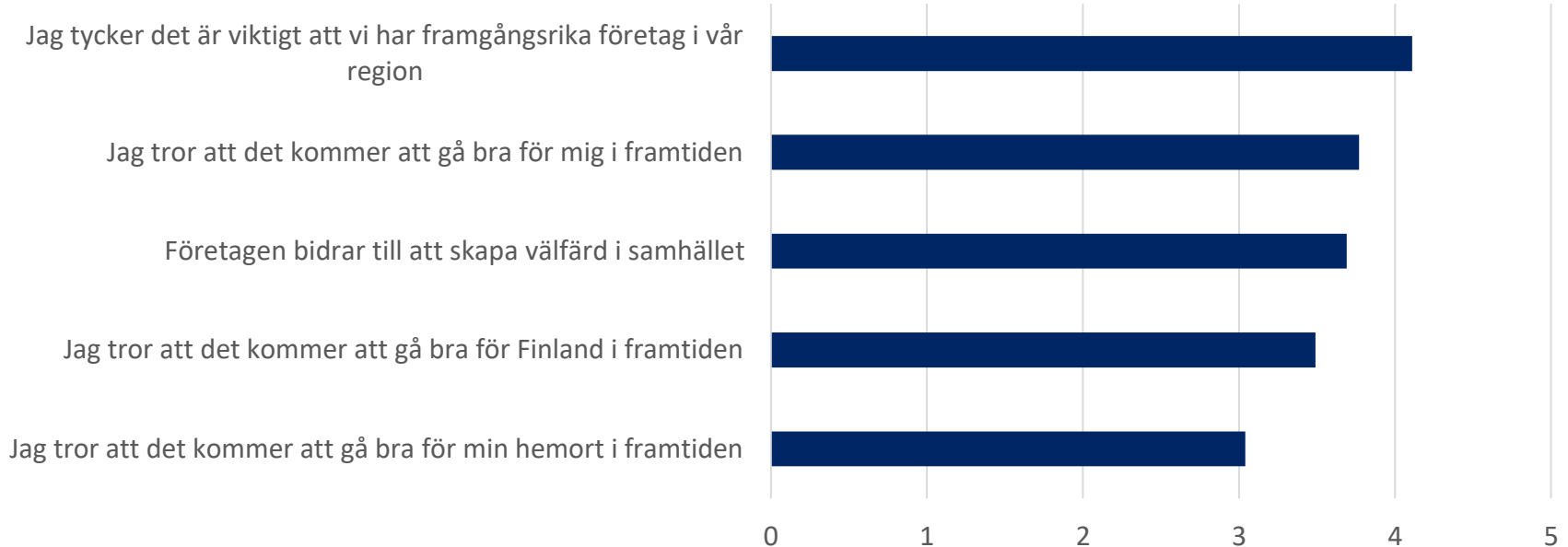
Det är helt okej att låna pengar för att

Alla respondenter



Vad anser du om följande påståenden?

Alla respondenter



Sammandrag TOP 15:

Vad anser du om följande påståenden om studier, arbetsliv och din framtid? – Alla respondenter



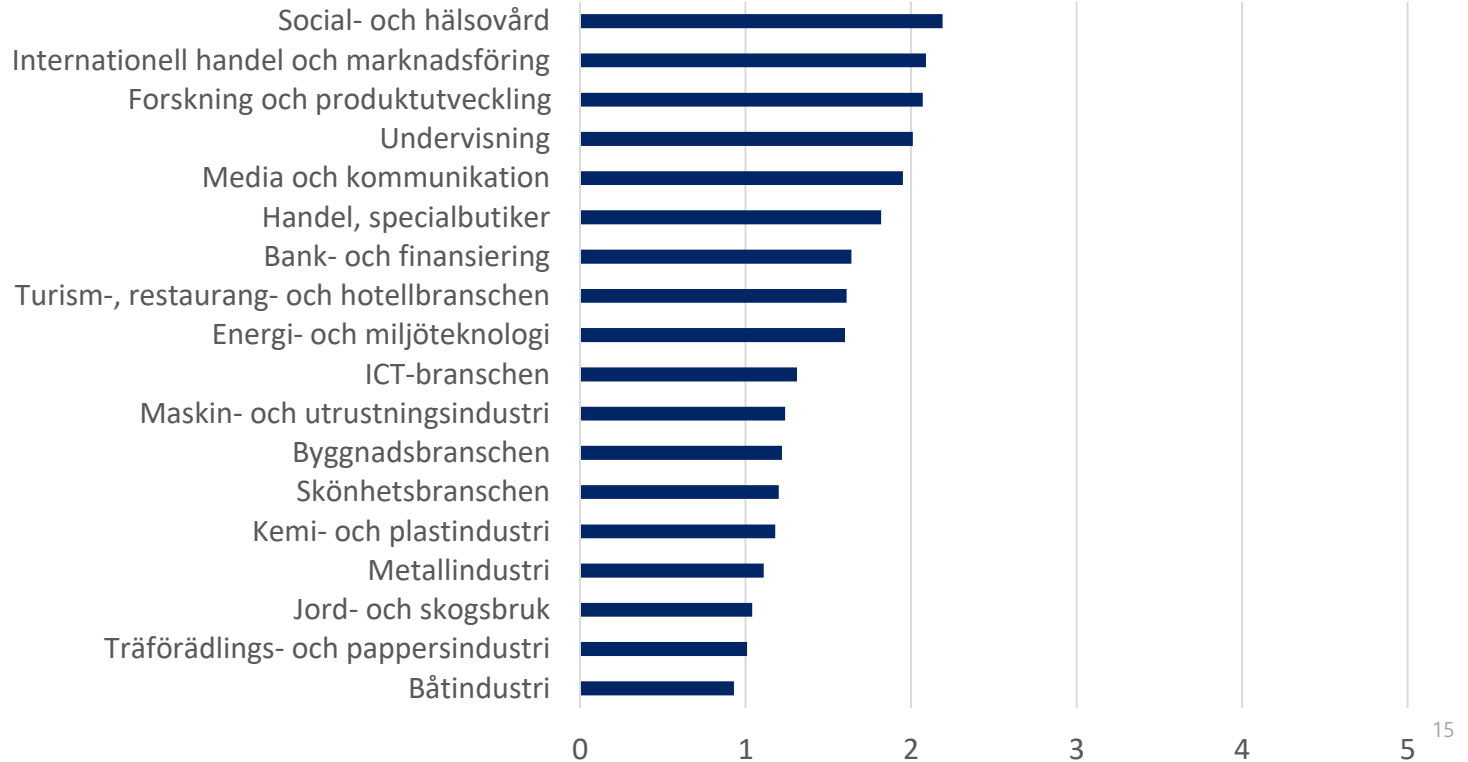
Vad anser du om följande påståenden om studier, arbetsliv och din framtid?

TOP 10

Gymnasium		Yrkesutbildning	
Det är viktigt att ha ett bra arbete	4,5	Det är viktigt att ha ett bra arbete	4,38
Jag skulle vilja studera på yrkeshögskola eller universitet	4,48	Jag är själv ansvarig för mitt eget liv	4,37
Jag kan tänka mig att flytta för att få en utbildning	4,47	Jobbet bidrar till att man får ett ekonomiskt bra liv	4,21
Det är viktigt att kunna engelska i arbetslivet	4,42	Det är roligt att lära sig nya saker	4,19
Jobbet bidrar till att man får ett ekonomiskt bra liv	4,42	Jag kommer att arbeta hårt när jag är ute i arbetslivet	4,05
Jag är själv ansvarig för mitt eget liv	4,42	Det är viktigt att kunna engelska i arbetslivet	4,01
Det är roligt att lära sig nya saker	4,34	Ekonomikunskap är viktigt i arbetslivet	3,97
Modersmål är ett viktigt ämne	4,19	Matematik är ett viktigt ämne	3,8
Jag kommer att arbeta hårt när jag är ute i arbetslivet	4,18	Det är roligt att arbeta	3,75
Ekonomikunskap är viktigt i arbetslivet	4,17	Modersmål är ett viktigt ämne	3,48

Jag vill i framtiden jobba inom

Alla respondenter



Jag vill i framtiden jobba inom

TOP 10

Flickor		Pojkar	
Social- och hälsovård	2,89	Forskning och produktutveckling	2,31
Undervisning	2,33	Internationell handel och marknadsföring	2,29
Media och kommunikation	2,06	Maskin- och utrustningsindustri	2,08
Internationell handel och marknadsföring	1,93	Energi- och miljöteknologi	2,05
Forskning och produktutveckling	1,89	Bank- och finansiering	1,92
Turism-, restaurang- och hotellbranschen	1,88	Media och kommunikation	1,84
Handel, specialbutiker	1,86	Byggnadsbranschen	1,84
Skönhetsbranschen	1,72	ICT-branschen	1,8
Bank- och finansiering	1,42	Metallindustri	1,8
Energi- och miljöteknologi	1,24	Handel, specialbutiker	1,79

Jag vill i framtiden jobba inom

TOP 10

Gymnasium		Yrkesutbildning	
Social- och hälsovård	2,42	Social- och hälsovård	1,65
Undervisning	2,3	Maskin- och utrustningsindustri	1,65
Internationell handel och marknadsföring	2,3	Handel, specialbutiker	1,6
Forskning och produktutveckling	2,27	Internationell handel och marknadsföring	1,59
Media och kommunikation	2,13	Forskning och produktutveckling	1,58
Handel, specialbutiker	1,92	Media och kommunikation	1,57
Bank- och finansiering	1,84	Byggnadsbranschen	1,56
Turism-, restaurang- och hotellbranschen	1,77	Metallindustri	1,5
Energi- och miljöteknologi	1,69	Undervisning	1,4
ICT-branschen	1,35	Energi- och miljöteknologi	1,34

Jag vill i framtiden jobba inom

TOP 10 - flickor

Gymnasium		Yrkesutbildning	
Social- och hälsovård	2,89	Social- och hälsovård	2,77
Undervisning	2,47	Skönhetsbranschen	2,12
Media och kommunikation	2,19	Undervisning	1,89
Internationell handel och marknadsföring	2,09	Handel, specialbutiker	1,87
Forskning och produktutveckling	2	Media och kommunikation	1,65
Turism-, restaurang- och hotellbranschen	1,97	Turism-, restaurang- och hotellbranschen	1,62
Handel, specialbutiker	1,86	Forskning och produktutveckling	1,52
Skönhetsbranschen	1,59	Internationell handel och marknadsföring	1,42
Bank- och finansiering	1,56	Byggnadsbranschen	0,98
Energi- och miljöteknologi	1,34	Bank- och finansiering	0,94

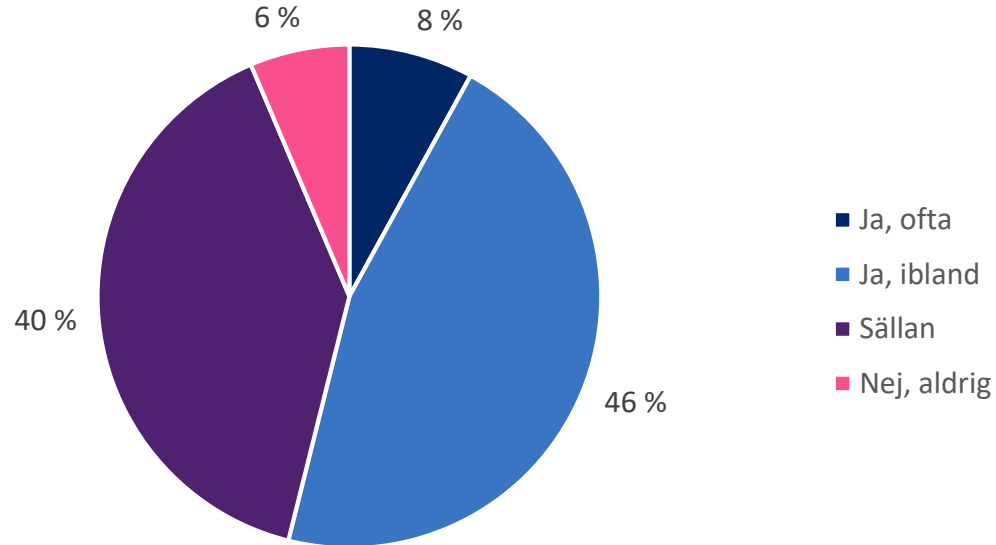
Jag vill i framtiden jobba inom

TOP 10 - pojkar

Gymnasium		Yrkesutbildning	
Forskning och produktutveckling	2,72	Maskin- och utrustningsindustri	2,28
Internationell handel och marknadsföring	2,65	Metallindustri	2,02
Bank- och finansiering	2,32	Byggnadsbranschen	1,97
Energi- och miljöteknologi	2,27	Jord- och skogsbruk	1,8
Media och kommunikation	2,05	Internationell handel och marknadsföring	1,7
Handel, specialbutiker	2,04	Forskning och produktutveckling	1,63
Undervisning	2,02	Energi- och miljöteknologi	1,63
ICT-branschen	1,96	ICT-branschen	1,52
Maskin- och utrustningsindustri	1,9	Media och kommunikation	1,52
Kemi- och plastindustri	1,76	Träförädlings- och pappersindustri	1,49

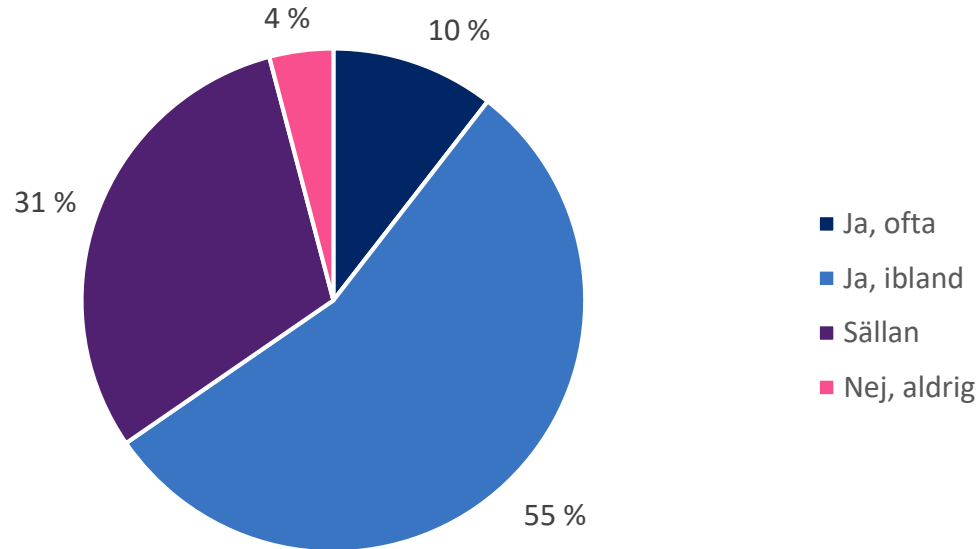
Vi har under lektionstid pratat om viktiga branscher i regionen

Alla respondenter



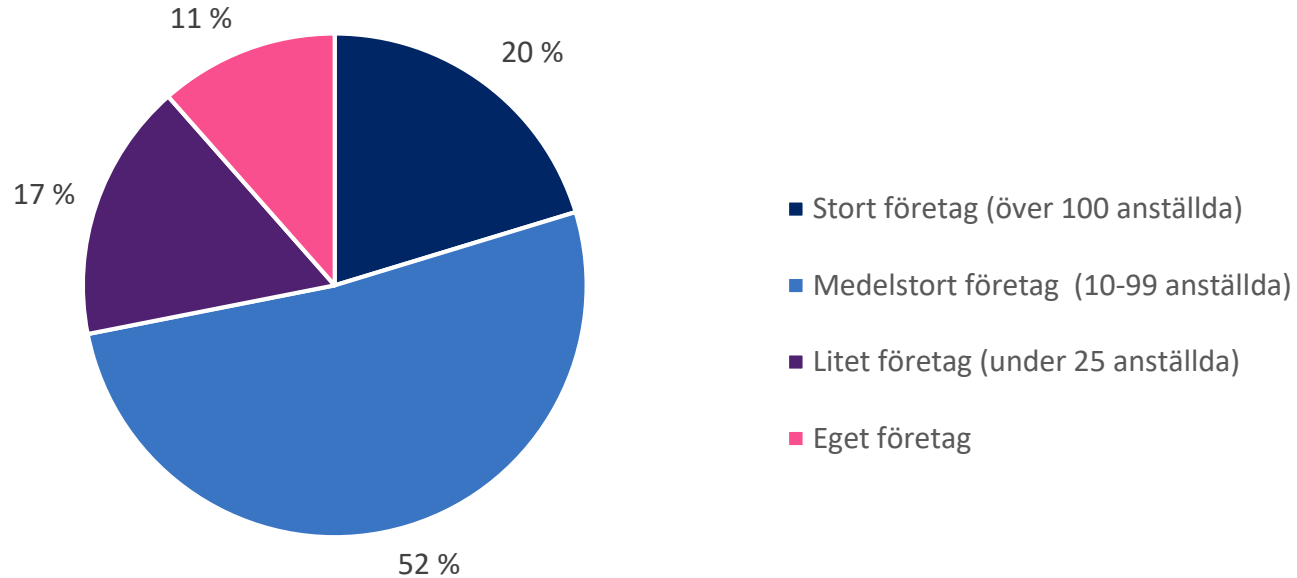
Vi har under lektionstid pratat om ekonomi; antingen privat ekonomi eller om ekonomi i samhället

Alla respondenter



Jag vill helst jobba

Alla respondenter



Förebilder

- Allra oftast nämndes de egna föräldrarna eller andra släktingar som förebilder
"Min förebild är min mamma som har fått sitt drömjobb tack vare hårt arbete."
"Jag beundrar min kusin eftersom hen gjorde sin hobby till ett yrke och blev mycket framgångsrik."
- Som förebilder nämndes också personer vars meriter främst var rikedom och berömmelse
- Lika ofta nämndes personer som är experter inom ett visst område, vetenskapsmän, betydelsefulla påverkare, välgörare eller personer som påverkat världen med sin verksamhet
- ...förebilder inom företagsvärlden var svårare att namnge, flest omnämningen fick: Elon Musk, Bill Gates, Jeff Bezos, Steve Jobs, Mark Zuckerberg, Warren Buffet, Björn Wahlroos och Hjallis Harkimo.
- ...lockande arbetsgivare i den egna regionen: omnämningen fick både stora företag som Wärtsilä, ABB, Snellman, OSTP, Umicore och Boliden Kokkola och medelstora och små företag samt både privata företag, kedjor och offentliga aktörer. En stor del av respondenterna kunde inte alls namnge intressanta företag eller arbetsgivare i den egna regionen.

Anmärkningsvärt

Pojkar

- Vill leda och ha inflytande
- Vill uppfinna något och grunda eget företag
- Uppskattar matematik och naturvetenskaper
- Antar i högre grad än flickorna att arbetsgivarna uppskattar problemlösningsförmåga

Flickor

- Vill leda och ha inflytande, men vill inte arbeta som chef
- Är villigare att flytta bort från hemorten och till och med utomlands för att studera, vill studera på högskola
- Värdesätter språk
- Är inte intresserade av industriarbete
- Antar i klart högre grad än pojkarna att arbetsgivarna uppskattar social kompetens och flexibilitet.

Intresset för olika branscher fördelades fortsättningsvis enligt de traditionella könsrollerna.

Anmärkningsvärt

- Studerande med högskoleutbildade föräldrar tycker att alla skolämnen som nämns i enkäten är viktigare – och roligare – än de med föräldrar utan högskoleutbildning
 - Föräldrarnas utbildning påverkar också ungdomarnas vilja att satsa på sin egen utbildning och viljan att ha ansvar och inflytande på jobbet
- Utbildningsbakgrunden är ärftlig
- Barn till föräldrar som är företagare förhåller sig mycket positivare till att grunda ett eget företag än andra ungdomar
- Även företagande ser ut att vara ärftlig
- Föräldrarnas företagarbakgrund påverkar ändå inte förhållningssättet till företag (påståendena 'Företagen bidrar till att skapa välfärd i samhället' och 'Jag tycker det är viktigt att vi har framgångsrika företag i vår region')

Jämförelse med utredningen för tio år sedan

- Vid en jämförelse av resultaten bland alla respondenter fanns det inga stora skillnader mellan undersökningarna år 2010 och 2020.
 - Ungdomarna värdesätter matematik och naturvetenskaper allt mer
 - Vid värderingen av främmande språk ligger engelska och tyska fortsättningsvis i toppen men spanska och ryska har gått förbi franska
 - Ordningsföljden för favoritbranscherna har ändrat: de tidigare populära medie- och resebranscherna har fått ge vika för social- och hälsovård, internationell handel och marknadsföring samt forskning och produktutveckling
 - År 2010 skiljde sig värderingarna och tankarna hos ungdomar från företagarfamiljer i stor utsträckning jämfört med de övriga ungdomarna. Skillnaderna har utjämnats märkbart. Nu är den enda märkbara skillnaden att ungdomar från företagarfamiljer är villigare att själva bli företagare än övriga ungdomar (Kan ökad företagsfostran och Ung Företagsamhet spela en roll i detta?)